

Halachik MythBusters I

Washing for Bread and Why the Node B'Yehuda Almost Quit the Rabbinat

I. Early Sources

תלמוד בבלי מסכת חולין דף קו עמוד א - אמר רב אידי בר אבין אמר רב יצחק בר אשיאן: נטילת ידים לחולין מפני סרך תרומה, ועוד משום מצוה. מאי מצוה? אמר אביי: מצוה לשמוע דברי חכמים,

תוספות - מצוה לשמוע דברי חכמים - וא"ת והלא משום סרך תרומה תקנוה וא"כ מאי ועוד וי"ל דתקנו משום נקיות.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף נג עמוד ב

דאמר רב יהודה אמר רב, ואמר ר' לוי במתניתא תנא: גוהתקדשתם - אלו מים ראשונים, והייתם קדשים - אלו מים אחרונים,

הגדה של פסח מבית לוי-רחצה

אלא צריך שיחול על הידים שם נטולות, דיסוד הדין הוא לקיים מצות נטילה, ולא משום טהרה הוא. וכמו הדין דבעינן קידוש ידים ורגלים לעבודה, דהתם פשוט הוא דלאו משום טהרה הוא, אלא כעין שיחול דין קידוש בידים ורגלים, כמו כן הכא בנטילת ידים לחולין יסודו הוא מצות חכמים של נטילה לאכילה וע"כ כעין שיחול ע"י הנטילה שם ידים נטולות. משא"כ בנטילת ידים לתרומה דהיא מעשה טהרה כלבר כדי להעביר טומאת הידים ויהא מותר בתרומה. ולפ"ז זהו דקאמרינן בגמ' ועוד משום מצוה לשמוע דברי חכמים, היינו דקאמר הכא יסוד התקנה של נט"י לחולין שאינה רק משום סרך תרומה, אלא דהיא מצוה מדרכנן של נטילה לאכילה.

תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף כז עמוד א

רבי יוחנן וריש לקיש דאמרי תרוייהו: בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר על אדם, עכשיו - שלחנו של אדם מכפר עליו.

II. Halachos

A. How many times?

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ד עמוד ב

אמר רב חייה בר אשי אמר רב: מים ראשונים - צריך שיגביה ידיו למעלה, מים אחרונים - צריך שישפיל ידיו למטה.

שולחן ערוך אורח חיים הלכות נטילת ידים סימן קסב סעיף ב

* **ג** הנוטל ידיו שופך עליהם * **יז** קצת מהרביעית להסיר מהם **יח** הלכלוך וכל דבר שחוצץ, ואח"כ שופך עליהם פעם שנית וגם אלו המים **יט** הם טמאים, ואח"כ שופך עליהם פעם **כ** שלישית לטהר המים שעל גבי הידים; ואם אין בידים לכלוך ודבר החוצץ, שופך על שתי ידיו **כא** רביעית בבת אחת, וא"צ מים שניים. **הגה**: **זה"ה** אם היו לו **כב** מים רבים, רוחץ תחילה מעט כדי להסיר הלכלוך, ואח"כ שופך רביעית כאחד וא"צ מים שלישים. הנוטל ידיו **כג** < **ד** צריך לשפשפם **כד** זה בזה **מיימוני** פ"א מהלכות מקואות וכל בו וסמ"ג הרא"ש פ' כל הבשר.

B. Beracha

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ז עמוד ב

דאמר רב יהודה אמר שמואל: כל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן. מאי משמע דהאי עובר לישנא דאקדומי הוא? אמר רב נחמן בר יצחק: דאמר קרא אורין אחימעץ דרך הכר ועבר את הכושי. אביי אמר: מהכא, בוהוא עבר לפניהם. ואי בעית אימא: מהכא, גויעבר מלכם לפנייהם וה' בראשם. בי רב אמרי: חוץ מן הטבילה ושופר. בשלמא טבילה - דאכתי גברא לא חזי, אלא שופר מאי טעמא? וכי תימא: משום דילמא מיקלקלא תקיעה. אי הכי - אפילו שחיטה ומילה נמי - אלא אמר רב חסדא: חוץ מן הטבילה בלבד איתמר.

תוספות - על הטבילה - אומר ר"ח בשם הגאון דוקא בטבילת גר דלא חזי קודם טבילה דלא מצי למימר וצונו דאכתי נכרי הוא אבל שאר חייבי טבילה כגון בעל קרי וכיוצא בו מותר לברך כדאמרינן בפ' מי שמתו **ד' כב**. נהוג עלמא כתלתא סבי כר' יהודה בבעל קרי שיכול להתפלל ולברך וללמוד קודם טבילה אעפ"כ אומר ר"י דאין לגעור בנשים שמברכות אחר הטבילה כיון דאיכא טבילת גר דלא מצי לברך לא חילקו וכן בנטילת ידים לא חילקו בין נטילה של אחר בית הכסא דלא מצי לברך קודם מיהו בנטילה יש טעם אחר לברך אחר נטילה קודם ניגוב כדאמרינן **סוטה ד' ד'**: האוכל לחם בלא ניגוב ידים כאילו אוכל לחם טמא

שולחן ערוך אורח חיים הלכות נטילת ידים סימן קנח סעיף יא

* מברך קודם נטילה, שכל המצות מברך עליהם **לט** עובר לעשייתן; ונהוג שלא לברך עד אחר נטילה, משום **מ** < **טו** דפעמים שאין ידיו נקיות, ומפני כך מברכין עליהם אחר ששפשף ידיו, שכבר ידיו נקיות קודם שיטול עליהם **מא** מים שניים. **הגה**: גם יכול לברך עליהם קודם ניגוב, **מב** < **יב** > שגם הניגוב מן המצוה. **מג** ומקרי עובר לעשייתן **הגהות** אשרי פ"ק; (ואם שכח לברך עד אחר ניגוב) * **מד** < **טז** מברך אח"כ.

C. No Water

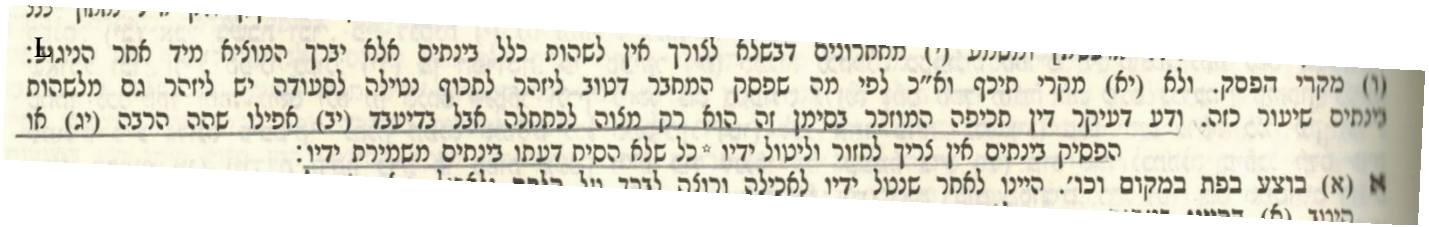
שולחן ערוך אורח חיים הלכות נטילת ידים סימן קסג סעיף א

* **א** < **א** > אם אין מים **ב** מצויים **ג** לפניו * ברחוק יותר מארבעה מילין, ולאחריו מיל, **ד** יטול * ידיו **ה** במפה ואוכל פת או דבר שטיבולו **ו** (במשקה) או אוכל **ז** ע"י כף.

D. No Speaking

שולחן ערוך אורח חיים הלכות בציעת הפת, סעודה, וברכת המזון סימן קסו סעיף א

א > א < יש אומרים (א) שא"צ ליזהר מלהפסיק בין נטילה להמוציא, (ב) ויש אומרים שצריך ליזהר, (ג) וטוב ליזהר. (ד) ואם שהה, (ה) כדי הלוך (ג) < ב > כ"ב אמה, (ו) מקרי הפסק (ז) אם פ' אלו נאמרים.

Drush HaTz;ach 4:22

(כב) נטירת ידים לסעודה המזלזל בנטילת ידים נעקר מן העולם והזכיר בו מחברך ונחמנים לו מלא חשניו טיבותא וכנה צריך לזהר ליתן רביעית צבת אחת על היד שאז ניטול מכמה חששות ויטול מכלי שלם וזה מאד כשנחיי בסעודות שאפילו כלומדים אינם נזהרים בין נטילה לצרכה נט"י וזהו כמה נזהרים להפסיק אחר צרכה נט"י לצרכה כמוציא וטעות הוא בידם כי קודם צרכה נט"י אם שח צריך ליטול שנים ואחר צרכה נט"י הוא רק זכירה בטלמא . וגם יזהרו שלא יפסלו המים במלאכה לא כמו שטובין בצרכה צמים ששורין חרין צחציה מים ואז נפסלו כל המים :

וגם זכו שנים שלפעמים בהחילת הסעודה אחד קורא אחרו לחוך, ועדיין לא חכל כזית בכדי אכילת פרס, ואז כשחוזר למקומו צריך לברך כמוציא שנים, כי הטעם שאם ילא באמצע הסעודה שא"צ לברך שנים, מטעם דכוח דברים האריכים צרכה במקומו, אבל כל זמן שלא חכל כזית אז עדיין אינו מחייב לברך אחריו כלל ואז תכף שילא כוח הפסק :